

De Predikantsvrouw.

XV.

Vergezichten.

Verstandig is 't, van tijd tot tijd
 Een teed'ren, sterken band,
 Die 't arme harte bindt en vleit,
 Te schudden van de hand:
 Te scheiden van een dier'bre plek,
 Vol weemoed en genot;
 Te wennen maar aan elk vertrek:
 Verhuizen is ons lot!

Ja, dat was een typische gewaarwording! Terwijl gij bezig waart, uw man een kopje thee in te schenken, vlak voor 't ontbijt, keek hij even de krant in. Zijn gezicht school heelmaal weg achter *De Standaard*. In eens legt hij het blad neêr, kijkt u lachend aan, en zegt: „verbeeld je, ik sta op tweetal te N.!” „En moet je dat uit de krant hooren, heeft de kerkeraad je daarvan geen bericht gestuurd?”

„Neen, dat is geen gewoonte.”

„Nu, ik ben groot gebracht bij den stelregel: Beter een beleefdheid te veel, dan een beleefdheid te weinig. Mij dunkt, 't zou wel goed zijn, zoo die kerkeraad deze leuze ook tot zijn devies had.....”

„Ja”, beaamde uw man afgetrokken, „want nu zou je natuurlijk wel eens willen weten, wanneer de stemming zal plaats hebben.....”

Later hebt gij dit vernomen, eveneens uit de krant. De leden der gemeente N., die uw man *niet* tot haar leeraar begeerden, bleken talrijker te zijn, dan zij, die hem gaarne in hun midden hadden gezien.

Zóó gaat het in de kerken: men handelt *over* een predikant, maar *zonder* hem, zelfs geheel buiten hem om.

Men vindt het een totaal overbodige beleefdheid, van een geformeerd tal of van den

uitslag der stemming de betrokken personen in kennis te stellen. Alsof men dat niet „objectief” zou kunnen doen! Louter een mededeeling ware immers voldoende; hiermeê zou aan den eisch der wellevendheid zijn voldaan!

Dat publiek bekend maken van een tal, waarbij de kansen soms erg onzeker zijn, heeft stellig groote schaduwzijden, maar er schijnt weinig tegen te doen.

Het is natuurlijk volstrekt geen schande, dat uw man het heeft moeten „afleggen” tegenover een collega. Dat mag heel de wereld wel weten óók. Gij zijt toch niet zoo dwaas als sommige kortzichtige domineesvrouwtjes, die vast en zeker gelooven dat háár man de meeste gaven bezit, en dat het een miskening is van dit feit, zoo hem een beroep ontgaat. De vrouw, die er zóó over denkt, zal zeker haar man niet verder brengen!

Neen, ge moet waarlijk niet elke preek en elke gesticulatie en elk kansel-aanwensel mooi vinden. Wat heeft hij dan aan uw oordeel? Wat helpt het hem?

Het *gedurig* voorkomen op een tal van zijn naam moet echter den predikant pijnlijk aandoen, want dan krijgt hij onwillekeurig het gevoel als „stoplap” gebruikt te worden. Er zijn kerkeraden die durven *sollen* met den goeden naam van een dienaar des Woords door hem herhaaldelijk te plaatsen op een twee- of drietal, terwijl te voorzien is, dat de keuze tóch weêr ten zijnen nadeele zal uitloopen.

Dit is natuurlijk niet zoo erg voor de gemeente die beroept, en die den man harer keuze krijgt..... maar 't werkt zeker niet verheffend in de gemeente, waar de elders niet-begeerde zijn werk moet voortzetten.....

Een kleine teleurstelling kunt *gij* samen best dragen, en er u gemakkelijk over heen zetten. Maar de eenvoudige menschen van 't dorp, die eerst zoo trotsch op hun dominee waren, gaan zich afvragen, of er niets aan hem zou mankeeren, en waar het bij hem hapert?

Geen wonder dus, dat er predikanten zijn, die verzoeken, hier of daar maar liever niet meer in aanmerking te komen. Dáárvoor heb-

ben ze hun tegenwoordige gemeente te lief!

Nieuwe ondervinding deedt ge op, toen zich op zekeren Zondagmorgen *hoorders* vertoonden in uw kleine dorpskerkje. Ze hadden getracht, één voor één ongemerkt binnen te gaan, en zich ver van elkander, als waren ze elkaar volkomen vreemd, neêrgezet. Maar toen er bij beiden een potloodje en papier voor den dag kwam om thema en verdeling op te schrijven, hadden ze zich toch leelijk verraden!

Als de preek niet erg in den smaak gevallen is, verdwijnen de vreemde broeders gewoonlijk weêr even ongemerkt als ze gekomen zijn. En niemand uit het dorp komt te weten, door welke gemeente zij uitgezonden waren. Deze houding is zeer kiesch en te prijzen..... Maar als de broeders extra-voldaan zijn, als ze plan hebben uw man in hun gemeente dringend aan te bevelen, dan kunnen ze gewoonlijk de verzoeking niet weêrstaan, na kerktijd even bij u op de koffie te komen. Dan willen ze kennis maken ook met u, en een indruk krijgen van uw huisgezin. En dat is zéér verstandig. De manier, waarop gij de menschen ontvangt, is lang geen onverschillige zaak voor een gemeente. Zelfs uw kleeding, en die uwer kinderen, en ook de meubileering en het al of niet aanwezig zijn van orde in de pastorie trekken dan de aandacht.

Bij een dergelijke ontmoeting blijft het echter geen geheim, vanwaar de afgevaardigden komen.

En zoo opent zich voor uw geestesoog onwillekeurig een vergezicht.....

Doch als het verlangde beroep dan toch niet ontvangen wordt, wijt het dezen broeders niet! Zij waren oprecht in hun optreden, maar God heeft uw lot in Zijne handen, en niet zij...

Gelukkig dat ge het in uw dorpje altijd zóó hebt gehad, dat ge niet reikhalzend behoeft uit te zien naar verandering, ja, dat ge er van overtuigd zijt, dat lang niet elke verandering voor u een verbetering zou zijn.

Het water, dat zich even rimpelde, wordt weêr spiegelglad.....

Doch zie — daar ontvangt uw man onverwacht een beroep! Gij zelf naamt de groote,

gele enveloppe van den ouden postbode aan, en bracht haar boven op de studeerkamer, zonder dat de gedachte bij u opkwam, dat ge zulk een gewichtig document in uw handen hielt.....

Er zijn dominees die in hun eerste gemeente vele malen een roeping naar elders bedanken.

De gemeenteleden worden dan ten slotte door de mare dat er weer een beroep is ontvangen niet meer opgeschrikt. Ze zijn er vrij gerust op, dat dominee wel weêr zal blijven. „Hij heeft het hier immers goed”, zeggen ze; „wat zou hij meer verlangen?”

„Ja, ja”, merkt een ander op, „daar moet ge niet al te zeker op gaan. Hij krijgt dáár twee gulden in de week meer!”

Zóó verlagen sommigen het heilig ambt tot een dood-gewone broodwinning.

Uw gemeente maakt zich thans echter, en terecht, ongerust. In het kerkblad plaatste de scriba een treffend berichtje, dat geen twijfel overliet aangaande den wensch van kerkeraad en gemeente. Hij onthield zich er van, de hoop uit te spreken, dat uw echtgenoot „een Gode-welbehagelijke keuze” zal doen — een uitdrukking, waarvan, indien niets meer wordt gezegd, de beteekenis al heel doorzichtig is, en die daarom liever niet moest worden gebruikt. Kort en bondig sprak hij van het algemeen verlangen, dat de beroepene zijn tegenwoordige gemeente niet zou verlaten. Hij kon dit met vrijmoedigheid doen. Niemand, behalve misschien een paar „malcontenten”, zou hem gaarne zien vertrekken.

Wat komen er nu drukke dagen, dagen van spanning tevens.

Van den ochtend tot den avond bezoek, terwijl de post brieven brengt, die in roerende, hartelijke bewoordingen vertellen van den nood der roepende gemeente.

Bij vorige beroepen vond uw gemeente het altijd een heel geruststellend teeken, als ge niet samen gingt „kijken”.

Maar ditmaal wordt uw man zóó geslingerd, dat hij u meê wil hebben, om ook u een indruk te geven van heel die omgeving, opdat na onderlinge uitwisseling van gedachten de schaal goed en spoedig moge doorslaan naar de eene of naar de andere zijde!

Aan ons *lot* onderwerpen wij ons, als de gesteldheid van ons hart de rechte is, gemakkelijk in kinderlijk vertrouwen op Gods voorzienigheid. Doch wanneer we schijnbaar zelf de *keuze* hebben, dan breken er onrustige dagen en slapeloze nachten aan!

Aan het buitenleven en aan uw kleine gemeente zijt ge beiden innig gehecht. Doch uw man, die thans in de volle kracht zijns leven staat, voelt dat een uitgebreider werkkring hem niet ongevallig zou zijn. Zijn veerkrachtige geest vraagt naar afwisseling, naar gemeentelieden die wat minder gauw tevreden zullen zijn met zijn preeken, die door hun hoogere eischen hem tot meer inspanning en ijver zullen aanvuren.

Ook met het oog op de kinderen zou een verandering niet ongewenscht zijn. Als zij straks de lagere school hebben afgeloopen, wat dan?

Natuurlijk is het heel prettig, dat ge meê zijt gaan kijken, want nu kunt ge uw man beter begrijpen bij al zijn wikken en wegen.

Maar *dit* heeft het tegen, dat men het algemeen aan u wijten zal, zoo hij „gaat”. De vorige keeren, toen gij niet mede waart geweest, werd immers steeds tot blijven besloten?

Het is nu eenmaal zoo, dat de menschen over het algemeen, indien zij waarlijk veel van hun dominee houden, hem niet licht iets kwalijk zullen nemen, zelfs niet dat hij weggaat. En daarom is het een zéér verklaarbaar en veelvuldig voorkomend verschijnsel, dat men zich zelf diets maakt, dat..... zijn vrouw zoo graag weg wou!

Ageer daar nu maar niet tegen, dat helpt u toch niet. Ze geven u gelijk in uw gezicht, maar achter uw rug spreken ze toch weêr dezelfde meening uit.

De menschen zijn in dat opzicht als Galileï, die na belijdenis van schuld, en herroeping van de bewering dat de aarde draaide, niet kon nalaten zachtjes te zeggen: „et pourtant elle tourne!”¹⁾

Wat u zelf betreft, ge zijt eenerzijds zéér conservatief en denkt: „ik weet wat ik heb, maar nief wat ik krijgen zal”. Aan den

¹⁾ En tóch draait ze!

anderen kant, gevoelt ge u min of meer kosmopoliet.

Ge hebt reeds levenswijsheid genoeg opgedaan om te weten, dat het „overal wát” zal wezen, en dat er in iedere gemeente leden zijn, die het u héél aangenaam, en anderen die het u héél lastig kunnen en zullen maken.

Ge hebt reeds lang geleerd, de menschen te nemen zooals ze zijn, en niet zooals ze wezen moesten. Ge zijt er daarbij al te goed van overtuigd, dat ge zelf ook niet altijd zijt, zooals men u gaarne zou willen hebben...

Toch — het is niet te ontkennen — de op handen zijnde verandering lokt u wel aan. Eerst nu voelt ge, hoe de vorige beroepen, al werden ze bedankt, toch een spoor hebben nagelaten. Ze hebben onmerkbaar de wortels ietwat losgewroet, waarmede gij hier in dezen bodem geplant waart.....

Neen, ge zijt heelemaal niet wispelturig van aard, maar ge hunkerdet toch soms wel eens naar wat meer variatie in uw leven..... Het dorp ligt toch maar erg afgelegen..... Toen ge hier pas waart, kondt ge zoo gemakkelijk op de fiets springen om even naar het station te peddelen, maar tegenwoordig staat uw fiets maanden lang op stal, omdat uw positie niet toelaat, er gebruik van te maken. En uw man went er aan, alleen uit te rijden, het komt niet bij hem op, dat ge hem soms staat na te kijken, tot hij uit het gezicht verdwenen is, met oogen volchtig van een onverklaarbaar heimweê.....

Zeker, ge hebt de kinderen..... maar ge voelt zoo dikwijls een nameloos verlangen naar eenige verfrissing en verheffing van uw geest.....

Hoopvol ziet ge daarom de toekomst in. Een stadje, en dan gelegen aan de rivier, kan het mooier en gemakkelijker? Ge kunt zoo maar op de boot rijden met een kinderwagen of een sportkar.....

Ook met het oog op andere dingen, zou een verhuizing u niet onwelkom zijn.

De vitrages zijn glad versleten, verbrand door de zon. Maar ge moest er tóch dit jaar nog meê zien te doen..... En het zeil in de huiskamer is totaal afgeloopen, hier en daar zelfs doorgesleten; toch zult ge, als ge hier

blijft wonen, nog in geen jaren een nieuw krijgen..... Maar als ge vertrekken gaat, dan moet er een ander komen, dan kan het niet langer meê.....

Terwijl gij bezig zijt de zaak te beschouwen van uit uw standpunt en alleen van den natuurlijke kant, zit uw man boven op zijn studeerkamer in biddende overweging ter neêr. Hij let hoofdzakelijk op de geestelijke zijde, hem weegt het welzijn der beide betrokken gemeenten op 't oogenblik zwaarder dan dat van zijn gezin... En als hij straks beneden komt en den aannemingsbrief voorleest, dan voelt ge, hoe, wat u een oogenblik heel belangrijk scheen, wegzinkt in 't niet.....

Als de schemering daalt, gaat ge samen, arm in arm, langzaam door 't dorp den gewichtigen brief posten.

't Is Vrijdagavond. Tot Zondagmorgen moet de beslissing nog een geheim blijven..... Maar deze wandeling, ze is u reeds als een afscheid, en ze zal u immer in 't geheugen blijven. Hoe innig-weemoedig zijt ge thans gestemd. Vóór de beslissing viel, hadt ge alléén oog voor het goede dat u wachtte, en nu ziet ge in hoofdzaak het goede dat ge moet achterlaten..... Nu betreurt ge het gemis van het eene, dat slechts het bezit van het andere u kan schenken.....

Eerst nu gevoelt ge hoe vele de banden zijn, en hoe sterk, die u binden aan de plaats, waar gij uw eerste huwelijksjaren doorbracht. Eerst nu gaat ge erkennen en waardeeren, hoeveel geduld deze eenvoudige menschen met u gehad hebben, toen ge nog zoo „groen” hier aankwaamt, en ge in jeugdigen overmoed zoo parmantig de dingen averechts-verkeerd kondt aanpakken en zeggen..... En hoe dichter het afscheid nadert, hoe weemoediger ge gestemd wordt.

Eindelijk breekt de dag aan, waarop die groote, ongezellige verhuiswagen voor de deur komt, en men meêdoogenloos de pastorie begint leeg te halen. Ach, het is maar goed, dat ge het nu, o, zoo druk hebt, en dat ge u telkens zonder de aandacht te trekken vóórover kunt buigen om in kisten en koffers nog wat recht te schikken en er bij in te passen, en

zodoende de tranen verbergt, die u het gezicht geheel benevelen.....

En als ge dan ten slotte samen den laatsten rondgang maakt door de onbewoonde en leege pastorie, die door de kosteres bereidwillig „stofvrij” is gemaakt, dan gaat er zooveel door uw ziel, dat ge er stil van wordt, en ge geen enkel woord kunt uitbrengen.....

Hier in deze kamer werd uw eersteling geboren. Hier trippelden die kleine voetjes met moeite over dien lastigen hoogen drempel. Daar hebt ge de steile zoldertrap, met die krakende deur, die altijd goed gesloten en aangedrukt moest worden, anders stond ze den heelen nacht te klepperen, als het buiten zoo woei en er zoo'n tocht door 't huis was... Ach, wat hebt ge deze eenvoudige pastorie lief gekregen, dank zij al haar deugden en niettegenstaande al haar gebreken.

Vreemden zien nu niets meer dan een ledige woning, maar gij ziet een huis vol van de zegeningen des Heeren, en vol ook, helaas, van al uw tekortkomingen..... Geen plekje waar gij niet het goede genoten hebt..... het goede, dat gij toch dag aan dag zoo diep verbeurdet.....

Hartelijk nam een bevriende ouderlingsfamilie en de uwen op, de laatste dagen van uw verblijf op het dorp.

Als in een droom doorleefdte ge dien laatsten Zondag..... Ten slotte licht de Maandagmorgen aan, en komt het rijtuig voor, dat u naar het station zal brengen..... de burens komen aangeloopt, handen worden gedrukt, en zakjes met lekkers voor de kinderen in den wagen geworpen..... Alleen die kinderen zijn vroolijk, maar de ouderen hebben allen zonder onderscheid de tranen in de oogen...

Aan het station nog een kleine herhaling van het zoo even doorleefde, want enkele bijzondere vrienden hebben de moeite gedaan zich te voet of per fiets daarheen te begeven. Daar gilt de stoompijp, en voert snelt ge, een onbekende toekomst tegemoet.....

Op dit droeve afscheid van zooveel lieve vrienden en kennissen, van zooveel dierbare plekjes, volgt dan plotseling, druk en levendig, de aankomst in uw nieuwe woonplaats.

Het afscheid bracht u in de stemming van

een oudejaarsavond, de aankomst opent u een verschieft als op een nieuwjaarsmorgen.....

Bedenk nu, dat niemand die de hand aan de ploeg slaat en ziet naar 't geen achter hem is, bekwaam zal zijn om moedig voort te gaan..... En dat is toch nu de eisch!

De menschen om u heen, hoe vriendelijk ze ook zijn, boezemen u nog zoo weinig belang in..... En hoe duidelijk ziet ge al de gebreken van uw nieuwe woning. Dit en dat was zoo-veel gemakkelijker in uw andere huis... Daar hadt ge ook meer ruimte buiten..... Hier mist ge de schuur en den fietsenstal.....

Ach, spreek dat alles toch niet uit, houd het stil vóór u. Natuurlijk is hier alles anders, dat wist ge immers vooruit..... Kwel de menschen toch niet door te zeggen hoe mooi ge dit gewend waart, en hoe gemakkelijk dat... Dan doet ge als de wedurwnaar, die een tweede vrouw in zijn woning binnen geleid heeft, maar nu onophoudelijk zegt, dat z'n eerste vrouw toch een veel mooieren neus had, en sprekender oogen, ook dikker haar...

Wat u hindert, verzwijg dat, en wat u aangenaam is, prijs dat.....

Zóó zal onder vele beslommeringen, in vermoeiende dagen en onder slapeloze nachten misschien, deze eerste week ten einde spoeden.....

Als het maar eenmaal Zaterdagavond is, zult ge kalmer worden. De rommel om u heen is grotendeels verdwenen, althans onzichtbaar gemaakt voor anderz oog, al *voelt* gij die nog wel in hoekjes en gaatjes.....

De groote dag der intrrede is aanstaande.

Neen, het is geen wonder, dat ge gedurig terug moet denken aan vóór tien jaren, hoe alles toen was..... Alleen, geef niet te veel toe aan uw gevoel van weemoed.....

De bel doet u opschrikken. Een oogenblik later wordt een sierlijk bestrikt mandje binnengebracht, vol groen en bloemen. Op het naamkaartje van de vriendelijke geefster staat met duidelijke letters geschreven: „Hartelijk welkom in ons midden!”

Weet ge het nu? Geloof ge het nu ook?

Hier in deze nieuwe gemeente zijt ge weér *hartelijk welkom!*

A. M.

Zending.

DE VROUW IN „HET HEMELSCHE RIJK”.

I.

Het Hemelsche Rijk — de naam spreekt nog van een tijd toen zijn heerscher den titel zoon des Hemels droeg — wordt door het eigen volk Tiong-Kok — midden Rijk genoemd. Zou daaraan niet de gedachte ten grondslag liggen — den Chinees met zijn overigens begrijpelijken nationalen trots niet vreemd — dat zijn Rijk het middenpunt der aarde, misschien wel van het heelal vormt?

Nu zijn de Westersche mogendheden — en in de laatste jaren doen Amerika en Japan daar braaf aan mede — wel heel druk bezig China te overtuigen dat het met dien trots nu maar uit moet zijn, en dat het integendeel op haar weg ligt zich op genade of ongenade zoowel politiek als economisch aan hare voogden over te geven, maar al bereiken zij uiterlijk hun doel, en is China nu vrijwel geknecht, toch is de wrok tegen deze „beschermende” (het woord heeft in dezen oorlog een bitteren klank gekregen) vrienden in de harten aan het woelen, en de nationale trots is niet gestorven. — Hoe kan het ook anders? Zelfs de vreemde, als hij tenminste om een andere reden in China komt, dan zich in zoo kort mogelijken tijd en tot elken prijs ten koste van land en volk te verrijken, komt onder de bekoring van de eigenaardige beschaving, van het primitieve kunstgevoel, van de aangename vormen, in al hun omslachtigheid toch met zooveel piëteit de lange eeuwen door bewaard en beoefend. Het is daarom te betreuren, dat over het algemeen de zendelingen zoo weinig deze sprake der eeuwen verstaan, dat zij te veel geneigd zijn in hun omgang met de Chineezen veel wat dezen toch nog dierbaar is, als ballast over